

Redactie:

D. Roethof-Ensing
Spinozalaan 283
Voorburg (Z.H.)
Telef. (070) 86 54 66

Administratie:

Oudegracht 152
Postbus 114
Utrecht

Versijnt
Maandelijks

Abonnementsprijs
f 3.- per jaar

maart 1967
16e jaargang

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

<u>HUMANISTISCH VERBOND</u>	<u>BLZ.</u>
Jongeren-conferentie	27
Werkgroep Jeugd en Jongeren	27
Afgetreden	27
Nieuwe raadslieden en ziekenbezoeksters	27
Humanistisch Vormingsonderwijs	27
Internationaal Humanisme	27
<u>SOCRATES</u>	
Voorjaarsconferentie 22 en 23 april	28
<u>HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING</u>	
O.a. programma's van de verschillende afdelingen	29
Secretariaats adres van de HJB	29
<u>VAN ALLE KANTEN</u>	
Definitie I (Dagblad van het Oosten)	30
Definitie II (Friese Koerier)	30
Bezighouden met kritiek (Nieuw Utrechts Dagblad)	30
Gezinsinflatie (Utrechts Nieuwsblad)	30/31
Monsterverbond van humanisme en christendom (Rotterdammer)	31
"Confessionelen" in de Kamer (De Gelderlander)	31/32
Tegenspel (De Graafschap Bode)	32
Ontmoeting in Almelo (Twentsche Courant)	32
De gevangenisstraf (Nieuwe Rotterdamse Courant)	32/33
Groeiend humanisme (De Graafschap Bode)	33
Trouw citeert Ego (Trouw)	33
Nogmaals tuchtrecht en celstraf (Vrije Volk)	33/34
Rekenschap (Nieuwe Rotterdamse Courant)	34
<u>RADIOLEZINGEN</u>	35

HUMANISTISCH VERBOND.

Jongeren-conferentie.

In samenwerking met de Amsterdamse jongerengroep organiseert de Werkgroep Jeugd en Jongeren op 29 en 30 april a.s. een landelijke conferentie in de jeugdherberg De Grasheuvel in Amersfoort. Er zullen twee inleidingen worden gehouden, resp. door A. Struyk, onderdirecteur van het vormingscentrum van het Humanistisch Thuisfront en door pater W. Engelen.

Wergroep Jeugd en Jongeren.

Het hoofdbestuur van het Verbond heeft zijn goedkeuring gehecht aan de uitbreiding van deze commissie met 3 nieuwe leden en wel Mej. M. Westeneng te Utrecht, A. van Olst te Groningen en H.J. van Sandwijk te Apeldoorn.

Afgetreden.

Als plaatselijk geestelijk raadsman is afgetreden de heer D. Dijkstra te Arnhem. Vermelding verdient het feit, dat de heer Dijkstra een der eerste raadslieden was, zowel in de arbeiderskampen als in zijn voormalige gemeenschap Drachten, waarvan hij tevens jarenlang voorzitter is geweest.

Nieuwe raadslieden en ziekenbezoeksters.

Door het hoofdbestuur werden als raadslieden voor de arbeiderskampen benoemd de heren R. Brandsma te Kortgene en G.P. Slim te Kruiningen. Tot leidsters van het ziekenbezoek werden benoemd Mevr. F.L.A.M. Jager-van Dam te Amsterdam-Zuid en Mevr. C.J. Faber-Roos te Alkmaar. Allen zijn vrijwilligers.

Humanistisch Vormingsonderwijs.

Om te kunnen voldoen aan de te verwachten grote vraag naar vormingsleiders indien in 1968 de Mammoetwet wordt ingevoerd, heeft de Algemene Commissie Geestelijke Vorming besloten naast de reeds bestaande opleidingen ook de aandacht voor zelfstudie te vragen. Teneinde deze mogelijk te maken is een handleiding hiervoor samengesteld, die een tweetal studie-opdrachten bevat met literatuurlijsten.

Internationaal Humanisme.

De Internationale Humanistische en Ethische Unie heeft de aangesloten organisaties verzocht een werkgroep "internationaal contact" in te stellen met als taak: voorlichting over de IHEU en de bij de IHEU aangesloten organisaties en bevordering van internationale samenwerking. Hoewel het secretariaat van de IHEU in Nederland is gevestigd en de staf in hoofdzaak uit medewerkers van het Verbond bestaat, heeft het hoofdbestuur toch besloten aan dit verzoek te voldoen. De nieuwe werkgroep bestaat uit de twee leden van het Verbond in de Board van de IHEU: t.w. prof.dr. Libbe van der Wal en prof.dr. J.P. van Praag en de stafleden.

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG
"SOCRATES"

De gebruikelijke voorjaarsconferentie zal dit jaar plaats hebben op 22 en 23 april. De conferentie zal gewijd zijn aan de vernieuwing van het Nederlandse politieke bestel. Twee vertegenwoordigers van nieuwe politieke stromingen zullen daartoe lezingen houden.

Op 22 april zal mr. H.J. van Lookeren Campagne, lid van D'66 de achtergronden belichten waartegen we het streven van D'66 moeten zien. Zondag 23 april zal een vooraanstaande provo ons konfronteren met de Provo-visie op de maatschappij.

De conferentie zal worden gehouden in het Maarten Maartenshuis, Zonkwel 14 in Doorn en beginnen zaterdag 22 april om 14.00 uur. De kosten bedragen f 12,50, opgaven voor 12 april bij Bert Cohen, Valeriusstraat 26, Amsterdam, tel.: 020 - 795965.

..

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

Zoals u (in het december-nummer van de Humanistische Documentatiedienst) hebt kunnen konstateren, is het bestuur van de Humanistische Jeugdbeweging in één plaats gevestigd. We zijn hiertoe overgegaan omdat het ledental de laatste paar jaren aanzienlijk gedaald is en de hoge reiskosten, die bestuursvergaderingen met zich meebrachten, nogal bezwaarlijk waren.

In tegenstelling tot het ledental is echter het peil der programma's gestegen.

Een greep uit de programma's der verschillende afdelingen:

Groeien Kerk en Humanisme naar elkaar toe?, Sartre, Evolutie, Franse Chansons, Anthroposofie, met felle diskussies en ook creatieve avonden er tussendoor.

Ook het hoofdbestuur zit niet stil. We hebben al verscheidene contacten in plaatsen waar belangstelling bestaat voor de HJB.

We hebben ook een zeer geslaagd winterweekend georganiseerd, waar de heer de Wijk van de reclassering een lezing gaf over Jeugdkriminaliteit en we een hootenanny hielden o.l.v. Paul Beekhuizen.

We besteden dit jaar extra veel aandacht aan de propaganda, dat we een meer persoonlijk karakter zullen laten dragen en waarbij we vooral uitgaan van plaatsen waar reeds een HJB-afdeling is.

Daarwegemerkt hebben dat er toch juist wel behoefte aan een humanistische jeugdbeweging zoals 't onze, bestaat hebben we er veel goede verwachtingen van.

Het secretariaatsadres van de HJB is gewijzigd in:

Marjolein Margadant, Rigelstraat 122, Hilversum.

VAN ALLE KANTEN

Definitie I.

Wij citeren uit het Dagblad van het Oosten van 1 maart, dat op zijn beurt citeerde uit Ons Contact, orgaan der gereformeerde kerk te Rijssen:

"Christendom en Humanisme was het onderwerp van deze morgen. In discussiegroepen bespraken we enkele vragen. Het Humanisme groeit sterk. Het Christendom respecteert ze wel. Een Christen is ook een Humanist, maar dan vanuit zijn geloof".

Definitie II.

In een vragenrubriek van de Friese Koerier van 18 februari, troffen wij deze korte samenvatting over het Humanistisch Verbond aan:

"Hoe luidt het adres van het Humanistisch Verbond? Kunt u mij zeggen waar hun werk in 't kort op neer komt?"

Antwoord: Het adres van het Humanistisch Verbond luidt: Oude Gracht 152, Utrecht. In het kort komt hun werk hierop neer: Bevordering en verdieping van het geestelijk leven van de buitenkerkelijken in Nederland; verlening van geestelijke steun op een wijze die met de opvattingen van de betrokkenen strookt; verdediging van de rechten van het buitenkerkelijke volksdeel van Nederland; dit alles op grondslag van het moderne humanisme!"

Bezighouden met kritiek.

Het Nieuw Utrechts Dagblad van 11 maart had dit berichtje:

"Christenen moeten zich ernstig bezighouden met de kritiek op hun godsdienst door de wetenschappelijke humanisten. Dit zei de aartsbisschop van Canterbury, dr. Ramsey, tijdens een lezing voor vijfhonderd belangstellenden aan de Nottingham-universiteit.

Het is mogelijk, zei de spreker, dat christenen zo bezig zijn met een andere wereld en met hun eigen zaken, dat zij vergeten dat God zich bijzonder interesseert voor deze wereld".

Gezinsinflatie.

Het Utrechts Nieuwsblad van 28 februari gaf een kort verslag van een bijeenkomst in het Erasmushuis:

"Onder leiding van ds. P.A.E. Sillevius Smit hebben ongeveer 35 personen van de Werkgroep Christendom en Humanisme maandagavond in het Erasmushuis aan de Oude Gracht gediscussieerd over de mogelijkheid van gezinsinflatie in onze maatschappij.

Van de drie inleiders zag mevrouw M. Leloux (humaniste) de toekomst het meest positief. Zij dacht dat het gezin te redden is indien de democratie in onze kleinste maatschappelijke eenheid wordt ingevoerd of gehandhaafd.

De heer H.W. Wevers (NH) meende dat een verregaande emancipatie van de vrouw een positieve uitwerking op het gezin kan hebben.

De heer P. Oussoren (NH) zag de toekomst pessimistisch in. "In deze wereld is het pas zinvol kinderen te krijgen wanneer we eerst weer zicht hebben op een toekomst".

De discussies, in drie groepen, lieten de heer Oussoren met zijn standpunt praktisch alleen. Emancipatie en democratisering werd wel nuttig geacht. Verder meende men het gezin te kunnen redden door de kinderen zekere geestelijke waarden mee te geven.

Monsterverbond van humanisme en christendom.

"Sommige kiezers zijn naar de mode van de tijd zo verzet op politiek-cabaret, dat ze van parlement en politiek zelf een cabaret willen maken door figuren af te vaardigen die op de planken en niet in de banken thuishoren!"

Dat zei, volgens de Rotterdammer van 22 februari, ds. Abma, voorzitter van de SGP. Over de toekomst merkte de spreker nog op:

"Zolang de overheid als Gods Dienares optreedt is, aldus de SGP-voorzitter, christelijke partijvorming een dwingende eis. De SGP richt zich op de toekomst des Heren, die geldt voor het hele volk. Daarom kan men van ons niet zeggen dat we niet met onze tijd meegaan of onder een sektarisch afdakje ons terzijde van het volk opstellen, zei ds. Abma.

Op grond van de Heilige Schrift hekelde hij het klakkeloos gelijk stellen van christendom en humanisme. Het humanisme erkent niet dat de overheid is ingesteld omwille van de zonden der mensen. Daarom leidt deze heilloze coalitie tot een monsterverbond.

Ds. Abma verwonderde zich erover dat de ARP als ondertitel de naam Evangelische Volkspartij heeft gekozen. Hij herinnerde er aan dat deze uitdrukking in nauw verband staat met de Groninger richting in de theologie. Deze groep heeft de gedachte van de afscheiding altijd fel bestreden!"

"Confessionelen" in de Kamer.

"Van de 150 leden van de nieuwe kamer zijn 113 aangesloten bij een kerkgenootschap. Dit komt precies overeen met het percentage van kerkelijke en niet kerkelijke Nederlanders, zoals dit uit de laatste volkstelling naar voren is gekomen. 73 "kerkelijke" afgevaardigden hebben zitting in de confessionele partijen. 40 in de andere partijen. Van deze 40 "doorgebrokenen" zitten er 23 in de linkse partijen, te weten in de Partij van de Arbeid, de PSP en D'66".

Aldus De Gelderlander van 21 februari, uit welk bald wij voorts nog overnemen:

"17 kerkelijke kamerleden hebben zitting in rechtse niet-confessionele partijen. Van de 37 hervormde kamerleden hebben er 22 zitting in niet-confessionele fracties: 10 in die van de Partij van de Arbeid, 6 in die van de VVD, drie in die van de Boerenpartij, 2 in die van D'66 en een in die van de PSP. De katholieken zijn in aanzienlijk mindere mate doorgebroken. Er zitten er slechts 9 in niet-confessionele partijen. Deze zijn als volgt verdeeld: 6 in de fractie van de PvdA, 2 in de fractie van de Boerenpartij en een in de fractie van D'66.

Opmerkelijk is voorts dat in de VVD geen enkele katholiek zitting heeft. Er zit in de fractie van de VVD een Lutheraan (mr. Toxopeus); hij is de enige Lutheraan in de kamer. Ook de Remonstranten zijn niet confessioneel georganiseerd. Een zit er in de fractie van de PvdA en 2 in de fractie van de VVD. De enige doopsgezinde afgevaardigde in de kamer heeft zitting voor de PSP. De vijf afgevaardigden, die aangesloten zijn bij het Humanistisch Verbond, hebben allen zitting in de fractie van de PvdA!"

Overigens trekt Biersteker deze cijfers nogal in twijfel: "onkerkelijkheid", zegt hij, "is in Nederland nog een belast begrip en alle zich kerkelijk noemende afgevaardigden zijn in feite waarschijnlijk niet zo "kerks".

Tegenspel.

De Graafschap Bode van 6 maart nam een kort verslag op van het betoog van prof.dr. J.P. van Praag, gehouden voor de gemeenschap Doetinchem van het Humanistisch Verbond:

"Botsingen tussen de generaties komen vooral hieruit voort, dat de ouderen de jeugd onvoldoende tegenspel bieden. Het adoreren van de jeugd is minstens zo verkeerd als haar te verguizen. Beide houdingen vinden hun oorzaak hierin, dat vele ouderen met het ouder worden geen raad weten, doordat ze eigenlijk met het leven zelf geen raad weten. Zo wordt de jeugd de gelegenheid onthouden zich harmonisch te ontwikkelen tot volwassenheid. Het onderwijs is bij de feiten achtergebleven in die zin, dat het de jongere niet leert hoe hij als mens tot zelfverwerkelijking kan komen. Als diepere oorzaak van de huidige onzekerheid noemde spreker de geweldige technische en wetenschappelijke ontwikkeling van de laatste 40 jaar, waarin meer gebeurd is dan in het hele bestaan van de mensheid daarvoor. "Wij leven thans in een volkomen andere wereld", aldus spreker. Voor de mens van nu is het absurde bestaan een uitdaging waarop hij alleen een antwoord kan geven door in het leven zelf de zin ervan te ontdekken. Dit is alleen mogelijk in een samenleving met anderen.

Ontmoeting in Almelo.

Wij lezen in de Twentsche Courant van 25 februari:

"De ontmoetingsavond tussen hervormden, rooms-katholieken en humanisten, die vrijdagavond in het Cultureel Centrum door de gemeenschap Almelo van het Humanistisch Verbond werd belegd, is een zeer interessante bijeenkomst geworden.

De belangstelling uit alle kringen was dermate groot, dat de "blauwe zaal" te klein was en enkelen genoeg moesten nemen met een zitplaats op de grond.

Kapelaan P.M. Pierik, dominee J. Monteban en de heer A. van Meurs belichtten in korte inleidingen de visie op het "mens zijn" in deze tijd vanuit resp. katholieke, hervormde en humanistische hoek. De twee eerstgenoemde sprekers schetsten, zij het in nuances verschillend, het beeld van de mens in zijn relatie tot God. De heer Van Meurs stelde daarentegen de mens als een op zich staand wezen, dat zich niet heeft te onderwerpen aan een goddelijk gezag. Inhakend op deze boeiende betogen ontspan zich vervolgens een interessante gedachtenwisseling".

De gevangenisstraf.

Aan de Nieuwe Rotterdamse Courant van 14 maart ontleen wij:

"De gevangenisstraf, Cahier van de humanistische werkgemeenschap, uitgave van de Partij van de Arbeid.

Dit is het eerste deel van een serie die de humanistische werkgemeenschap van de Partij van de Arbeid aan verschillende onderwerpen zal wijden. De benadering zal als regel geschieden van een humanistische visie uit. Het zullen geen wetenschappelijk gefundeerde brochures zijn, maar een serie artikelen opgenomen in een nummer. Aan het eerste nummer hebben meegewerkt mevrouw mr. H. Singer-Dekker, mr. H.B. Engelsman en mr. B.H. Rümke. Zij schreven achtereenvolgens over Motieven tot vrijheidsbeneming, Vrijheidsbeneming en Reclassering. Hun artikelen zijn in eenvoudige bewoordingen gesteld zonder in misplaatste populariteit te vervallen. Wanneer ook de volgende cahiers op dit niveau zullen staan zal de zaak van de voorlichting over actuele onderwerpen op goede wijze zijn ingediend".

Groeiend humanisme.

"Dat een ethisch georiënteerde beweging van buitenkerkelijken ook in onze streek geesten vermag te boeien en tot gemeenschapsvorming opwekt, bleek uit het verslag, dat mevrouw A.R. Vogelesang-Kleiner uitbracht op de dezer dagen gehouden jaarvergadering van de gemeenschap Doetinchem van het Humanistisch Verbond".

Aldus de Graafschap Bode van 9 maart, dat vervolgt met:

"Het aantal leden van deze afdeling neemt gestadig toe, er is belangstelling voor de voordrachten over de algemeen culturele en levensbeschouwelijke onderwerpen, en diverse vormen van sociale werkzaamheid werpen resultaten af, die de aandacht waard zijn. Bij dit alles wordt ook de gezelligheid niet vergeten, getuige de samenkomsten met andere gemeenschappen, wandelingen en oriënteringsritten. Het humanisme in meer strikte, zij het ook ruime zin is onderwerp en stimulans der gespreksgroepen, waarin over onderwerpen als: humanistische levensstijl, monarchie, misdaad en straf, God is dood, het woningprobleem, mag men doden in de oorlog, wordt gediscussieerd.

Er is vanwege het H.V. een geestelijk raadsman verbonden aan het rijksasiel De Kruisberg en er wordt humanistisch vormingsonderwijs gegeven aan het Gemeentelijk Lyceum en de Rijkskweekschool".

Trouw citeert Ego.

In het dagblad Trouw van 13 maart komt een lang artikel voor met citaten uit en commentaar op artikelen in het maandblad Ego (van de humanistische geestelijke verzorging voor militairen) en wel het nummer dat geheel gewijd was aan tuchtrecht en celstraf.

Trouw besluit met deze woorden:

"Kortom: ideeën zijn er genoeg. De doorbreking van de eenzame opsluiting zal het in elk geval wel halen. Daarover heeft minister De Jong al een positief advies van een commissie binnen. En wat de overige wensen betreft: volksvertegenwoordiger Wierda belooft de ministers van defensie en justitie " in de toekomst nog een aardig robbertje vechten".

Nogmaals tuchtrecht en celstraf.

Ook de heer J. Bijleveld in zijn rubriek in het Vrije Volk van 9 maart bespreekt de artikelenserie uit Ego, hij verbindt ze bovendien met de jaarvergadering van de Humanistische Werkgemeenschap in de P. v.d. A. op 11 maart te Utrecht gehouden, waarvan de hoofdschotel

vormde de gedachtenwisseling over de gevangenisstraf. Zoals elders in dit nummer te lezen valt is er vóór deze bijeenkomst plaats vond, een brochure over dit onderwerp verschenen, met artikelen van de hand van mr. H. Singer-Dekker, mr. H.B. Engelsman en mr. B.H. Rümke.

Rekenschap.

In de Nieuwe Rotterdamse Courant van 14 maart komt een bespreking voor van het jongste nummer van Rekenschap (13e jaargang nr. 4):

"Twee bijdragen hebben betrekking op de vrijdenker-filosoof prof. dr. Leo Polak (1880-1941). P. Spigt deelt een en ander mee uit zijn nagelaten dagboek, zestig deeltjes lopend van 1901 tot kort voor zijn tragische dood in Sachsenhausen. In een essay van Libbe van der Wal wordt de als kennistheoreticus begonnen Polak boven alles beschouwd als ethicus: ook de kennistheoretische werkzaamheid werd gevoed door zijn belangstelling voor de ethische problematiek. Men zou hem geëngageerd filosoof kunnen noemen. Volgens Van der Wal heeft Polak's hoofdwerk, De zin der Vergelding, noch bij filosofen noch bij juristen de belangstelling gevonden die het verdient.

Van Hella S. Haasse is er een verhandeling over de Anglo-Ierse romanière Iris Murdoch, wier werk gezien wordt als realistisch en tevens als fantastisch, verwijzend naar het raadselachtige. De werkelijkheid heeft niet zelden een duidelijk symbolische betekenis, een reden waarom sommige critici haar werk gezocht of geconstrueerd genoemd hebben.

Dr. H. Bongers bespreekt kritisch het in 1962 verschenen werk Offener Humanismus van Friedrich Heer, een christen-humanist die elke veroordeling van andersdenkenden afwijst. Ondanks zijn kritiek noemt Bongers het een uiterst sympathiek en niet zelden groots boek.

In de door Charles B. Timmer uitgegeven bloemlezing van minder bekende Russische novellen Halverwege, ziet P. Krug een syptoom dat er in de Russische literatuur een veelbelovende renaissance gaande is. Verder bevat het nummer enkele "notities van een lezer" van P. Spigt.

RADIOLEZINGEN

- 3/4 ma. 19.40 uur: J.P. van Praag: "Wat betekent het?" (Hilversum II)
- 7/4 vrij. 22.25 uur: Kort kommentaar (Hilversum I)
- 10/4 ma. 19.40 uur: M. Rood-de Boer: "Modern Mensbeeld". (Hilversum II)
- 11/4 di. Voorts vragen wij uw aandacht voor een
AVRO-uitzending op dinsdag 11/4:
Ontmoeting de levensovertuiging
- 14/4 vrij. 22.25 uur: Kort kommentaar (Hilversum I)
- 17/4 ma. 19.40 uur: H.J.J. Lips: "Gezin en Opvoeding". (Hilversum II)
- 21/4 vrij 22.25 uur: Kort kommentaar (Hilversum I)
- 24/4 ma. 19.40 uur: Libbe van d. Wal: "En wat zegt een
humanist daarvan (Hilversum II)